

Bruselj, 1. april 2022
(OR. en)

7808/22

Medinstitucionalna zadeva:
2022/0092 (COD)

CONSOM 78
MI 246
COMPET 203
ENER 118
ENV 313
SUSTDEV 75
DIGIT 73
CODEC 421
IA 36

SPREMNI DOPIS

Pošiljatelj:	za generalno sekretarko Evropske komisije: direktorica Martine DEPREZ
Datum prejema:	31. marec 2022
Prejemnik:	generalni sekretar Sveta Evropske unije Jeppe TRANHOLM- MIKKELSEN
Št. dok. Kom.:	COM(2022) 143 final
Zadeva:	Predlog DIREKTIVE EVROPSKEGA PARLAMENTA IN SVETA o spremembi direktiv 2005/29/ES in 2011/83/EU v zvezi s krepitvijo vloge potrošnikov za zeleni prehod z boljšim varstvom pred nepoštenimi praksami in boljšim obveščanjem

Delegacije prejmejo priloženi dokument COM(2022) 143 final.

Priloga: COM(2022) 143 final

EVROPSKA
KOMISIJA

Bruselj, 30.3.2022
COM(2022) 143 final

2022/0092 (COD)

Predlog

DIREKTIVA EVROPSKEGA PARLAMENTA IN SVETA

o spremembi direktiv 2005/29/ES in 2011/83/EU v zvezi s krepitvijo vloge potrošnikov za zeleni prehod z boljšim varstvom pred nepoštenimi praksami in boljšim obveščanjem

(Besedilo velja za EGP)

{SEC(2022) 166 final} - {SWD(2022) 85 final} - {SWD(2022) 86 final}

OBRAZLOŽITVENI MEMORANDUM

1. OZADJE PREDLOGA

1.1 Razlogi za predlog in njegovi cilji

Pogodba o delovanju Evropske unije (člena 114 in 169 PDEU) in Listina o temeljnih pravicah (člen 38) zahtevata visoko raven varstva potrošnikov v EU. Zakonodaja EU o varstvu potrošnikov prav tako prispeva k pravilnemu delovanju enotnega trga. Njen cilj je zagotoviti poštenost in preglednost odnosov med podjetji in potrošniki, kar v končni fazi podpira blaginjo evropskih potrošnikov in gospodarstva EU.

Cilj tega predloga je okrepiti pravice potrošnikov s spremembo direktiv, ki varujeta interes potrošnikov na ravni Unije: Direktive 2005/29/ES o nepoštenih poslovnih praksah¹ in Direktive 2011/83/EU o pravicah potrošnikov². Natančneje, cilj predloga je z omogočanjem, da potrošniki sprejemajo informirane odločitve o nakupu in s tem doprinesejo k bolj trajnostni potrošnji, prispevati h krožnemu, čistemu in zelenemu gospodarstvu EU. Usmerjen je tudi v nepošteno poslovno prakso, ki potrošnike odvrcaja od trajnostnih potrošniških odločitev. Poleg tega zagotavlja boljšo in doslednejšo uporabo pravil EU o varstvu potrošnikov.

Predlog je bil ena od pobud iz nove agende za potrošnike³ in akcijskega načrta za krožno gospodarstvo⁴ ter pomeni nadaljevanje evropskega zelenega dogovora⁵. Krepitev vloge potrošnikov in ustvarjanje možnosti, da prihranijo pri svojih stroških, sta ključni sestavini okvira politike za trajnostne izdelke. To naj bi se doseglo z boljšo udeležbo potrošnikov v krožnem gospodarstvu, zlasti z zagotavljanjem boljših informacij o trajnosti in popravljivosti določenih izdelkov potrošnikom, preden ti sklenejo pogodbo, ter okrepitvijo varstva potrošnikov pred nepoštenimi poslovnimi praksami, ki preprečujejo trajnostne nakupe, na primer:

- prakse zelenega zavajanja (tj. zavajajoče okoljske trditve),
- prakse zgodnje zastarelosti (tj. prezgodnje prenehanje delovanja blaga), ter
- uporaba nezanesljivih in nepreglednih znakov in informacijskih orodij za trajnostnost.

Natančneje, cilj predloga je:

¹ Direktiva Evropskega parlamenta in Sveta 2005/29/ES z dne 11. maja 2005 o nepoštenih poslovnih praksah podjetij v razmerju do potrošnikov na notranjem trgu ter o spremembi Direktive Sveta 84/450/EGS, direktiv Evropskega parlamenta in Sveta 97/7/ES, 98/27/ES in 2002/65/ES ter Uredbe (ES) št. 2006/2004 Evropskega parlamenta in Sveta (UL L 149, 11.6.2005, str. 22).

² Direktiva 2011/83/EU Evropskega parlamenta in Sveta z dne 25. oktobra 2011 o pravicah potrošnikov, spremembi Direktive Sveta 93/13/EGS in Direktive 1999/44/ES Evropskega parlamenta in Sveta ter razveljavitvi Direktive Sveta 85/577/EGS in Direktive 97/7/ES Evropskega parlamenta in Sveta (UL L 304, 22.11.2011, str. 64).

³ COM(2020) 696 final z dne 13. novembra 2020.

⁴ COM(2020) 98 final z dne 11. marca 2020.

⁵ COM(2019) 640 final z dne 11. decembra 2019.

- zagotoviti informacije o obstoju in trajanju proizvajalčeve tržne garancije trajnosti za vse vrste blaga ali neobstoju take garancije v primeru blaga, ki uporablja energijo;
- zagotoviti informacije o razpoložljivosti brezplačnih posodobitev programske opreme za vse blago z digitalnimi elementi, digitalno vsebino ali digitalnimi storitvami;
- zagotoviti informacije o popravljivosti izdelkov z lestvico popravljivosti ali drugimi ustreznimi informacijami o popravilu, če so na voljo, za vse vrste blaga;
- zagotoviti, da trgovci potrošnikov ne zavajajo o vplivih na okolje in družbo, trajnosti in popravljivosti izdelkov;
- zagotoviti, da lahko trgovec okoljsko trditev v zvezi s prihodnjo okoljsko uspešnostjo navede le, če ta vključuje jasne zaveze;
- zagotoviti, da trgovec ne more oglaševati koristi za potrošnike, ki štejejo za običajno prakso na zadevnem trgu;
- zagotoviti, da lahko trgovec primerja izdelke, vključno z informacijskim orodjem za trajnostnost, le, če zagotavlja informacije o metodi primerjave, zajetih izdelkih in dobaviteljih ter ukrepih za posodabljanje informacij;
- prepovedati prikazovanje znaka za trajnostnost, ki ne temelji na shemi certificiranja ali ga ne vzpostavijo javni organi;
- prepovedati splošne okoljske trditve, ki se v trženju uporabljajo za potrošnike, kadar odlične okoljske uspešnosti izdelka ali trgovca ni mogoče dokazati v skladu z Uredbo (ES) št. 66/2010 (znak EU za okolje), uradno priznanimi shemami o ekološkem označevanju v državah članicah ali drugo veljavno zakonodajo Unije kot ustrezne za trditve;
- prepovedati navajanje okoljske trditve za celoten izdelek, kadar dejansko zadeva le določen vidik izdelka;
- prepovedati predstavitev zahtev, ki jih zakonodaja uvaja za vse izdelke v zadevni kategoriji izdelkov na trgu Unije, kot posebnost ponudbe trgovca;
- prepovedati določene prakse, povezane z zgodnjo zastarelostjo blaga.

Ti ukrepi so potrebni za posodobitev veljavne zakonodaje o varstvu potrošnikov, da se zagotovi varstvo potrošnikov in da lahko potrošniki aktivno prispevajo k zelenemu prehodu. Direktiva o pravicah potrošnikov zdaj določa, da morajo trgovci potrošnikom zagotoviti informacije o glavnih značilnostih blaga in storitev. Vključuje posebne zahteve glede informacij o obstoju zakonskega jamstva o skladnosti in glede dodatnih tržnih garancij. Ker pa ne vsebuje nobene zahteve za zagotavljanje informacij o neobstoju tržnih garancij trajnosti, proizvajalcev ne spodbuja v zadostni meri, da bi potrošnikom zagotovili take garancije. Raziskave kažejo, da so, kadar so potrošniški proizvodi na voljo s tržno garancijo, informacije o takih tržnih garancijah in o načinu zaračunavanja stroškov potrošnikom pogosto nejasne,

nenatančne ali nepopolne, zaradi česar potrošniki težko primerjajo proizvode in tržno garancijo razlikujejo od (obveznega) zakonskega jamstva⁶. Ta predlog obravnava to težavo tako, da zagotavljanja, da bodo potrošniki dobili informacije o obstoju tržne garancije trajnosti, ki velja več kot dve leti in zajema celotno blago, kadar take informacije zagotovi proizvajalec.

Poleg tega Direktiva ne vsebuje posebnih zahtev glede zagotavljanja informacij potrošnikom o popravljivosti blaga. Zahteva le informacije o „poprodajnih storitvah“, ki se zagotovijo, „kadar je to primerno“. Teh informacij, ki bi pomagale spodbujati popravilo blaga in bi bile zato še posebej dragocene, saj bi potrošnikom pomagale, da prispevajo h krožnemu gospodarstvu, na prodajnih mestih še zdaleč ni dovolj. Nedavne študije kažejo, da do 80 % potrošnikov v EU navaja, da imajo težave pri iskanju informacij o tem, kako enostavno je popraviti izdelek⁷.

Splošna pravila o zavajajočih praksah iz direktive o nepoštenih poslovnih praksah je mogoče na podlagi ocene vsakega posameznega primera uporabiti za prakse zelenega zavajanja, kadar te negativno vplivajo na potrošnike. Vendar pa Direktiva ali njena Priloga I (črni seznam) ne vsebuje nobenih posebnih pravil, ki bi take prakse opredelila kot nepoštene v vseh okoliščinah. Organi mreže za sodelovanje na področju varstva potrošnikov so pred kratkim na spletiščih preverili, ali vsebujejo zavajajoče okoljske trditve, in ugotovili, da je treba okrepiti pravila za olajšanje izvrševanja na tem področju. Poleg tega je Komisija pred kratkim v študiji ocenila 150 okoljskih trditev in ugotovila, da precejšen delež trditev (53,3 %) navaja nejasne, zavajajoče ali neutemeljene informacije o okoljskih značilnostih izdelkov po vsej EU in v številnih skupinah izdelkov (v oglaševanju in tudi na izdelku)⁸.

Enako velja za primere zgodnje zastarelosti. Ker ni določenih posebnih pravil in ker je treba oceniti konkretne učinke prakse na potrošnike, je na tem področju težko izvrševati Direktivo. To dokazuje dejstvo, da je 76 % anketirancev v odgovoru v odprtem javnem posvetovanju, ki je bilo izvedeno za pripravo tega predloga, navedlo, da so v zadnjih treh letih izkusili nepričakovano okvaro izdelka⁹.

1.2 Usklajenost z veljavnimi pravili

Direktiva (EU) 2019/771¹⁰ (direktiva o prodaji blaga) trajnost blaga spodbuja z zakonskim jamstvom, ki potrošnikom zagotavlja določene pravice v obdobju najmanj dveh let, ki ga lahko države članice pod določenimi pogoji podaljšajo. Direktiva določa tudi pogoje, pod katerimi lahko proizvajalec potrošniku ponudi tržno garancijo trajnosti.

⁶ Evropska komisija, *Consumer market study on the functioning of legal and commercial guarantees for consumers in the EU* (Študija potrošniškega trga o delovanju zakonsko določenih in tržnih garancij za potrošnike v EU), 2015. Evropska komisija, Podporna študija ocene učinka: *Study on Empowering Consumers Towards the Green Transition* (Študija o krepitvi vloge potrošnikov za zeleni prehod), julij 2021. *Commercial warranties: are they worth the money?* (Tržne garancije: se izplačajo?) Mreža EPC, april 2019.

⁷ Evropska komisija, *Behavioural Study on Consumers' engagement in the circular economy* (Vedenjska študija vključevanja potrošnikov v krožno gospodarstvo), 2018, str. 81.

⁸ Evropska komisija, *Environmental claims in the EU – inventory and reliability assessment*, (Okoljske trditve v EU – popis in ocena zanesljivosti), 2020.

⁹ Evropska komisija, *A New Consumer Agenda Factual summary report – public consultation* (Nova agenda za potrošnike, Zbirno poročilo – javno posvetovanje), 2020, str. 20.

¹⁰ Direktiva (EU) 2019/771 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 20. maja 2019 o nekaterih vidikih pogodb za prodajo blaga, spremembi Uredbe (EU) 2017/2394 in Direktive 2009/22/ES ter razveljavitvi Direktive 1999/44/ES (UL L 136, 22.5.2019, str. 28).

Ta predlog bo izboljšal preglednost za potrošnike v zvezi s tržnimi garancijami ter s tem tudi spodbudil proizvajalce, da bodo ponujali tržne garancije trajnosti za več kot dve leti, saj bodo trgovci na prodajnem mestu morali zagotoviti informacije o obstoju (ali neobstoju v primeru blaga, ki uporablja energijo) in trajanju tržnih garancij trajnosti, ki jih zagotovi proizvajalec.

Direktiva o prodaji blaga in direktiva o digitalni vsebini¹¹ potrošnikom zagotavljata dobavo posodobitev programske opreme, tako da izdelek ohranja skladnost za čas trajanja pogodbe ali v obdobju, ki ga lahko potrošnik razumno pričakuje.

Vendar primerljivost izdelkov na prodajnem mestu na podlagi razpoložljivosti posodobitev programske opreme ni obravnavana. S tem predlogom se zagotovi, da je treba potrošnike še pred sklenitvijo pogodbe obvestiti o obstoju posodobitev programske opreme in obdobju, za katerega se proizvajalec zaveže, da bo take posodobitve zagotavljal, kadar take informacije zagotovi proizvajalec. Kadar že obstaja tržna garancija trajnosti, ki je zagotovljena za več kot dve leti, obveznost obveščanja za trgovce velja le za posodobitve programske opreme, kadar je trajanje daljše od trajanja tržne garancije trajnosti, da se prepreči posredovanje nepotrebnih informacij potrošnikom.

Ker ta predlog spreminja veljavni direktivi na področju potrošniškega prava EU, bodo lahko njegove določbe temeljile na vseh mehanizmih izvrševanja v veljavnem potrošniškem pravu EU, ki so bili pred kratkim okrepljeni z direktivo o boljšem izvrševanju in posodobitvi¹², direktivo o zastopniških tožbah¹³ in revidirano uredbo o sodelovanju na področju varstva potrošnikov¹⁴.

1.3 Usklajenost z drugimi politikami EU

Z izjemo določenih odstopanj se direktivi na področju potrošniškega prava, ki ju ta predlog spreminja, uporabljata v vseh gospodarskih sektorjih. Zaradi svojega splošnega področja uporabe se uporabljata za številne vidike transakcij med podjetji in potrošniki, ki jih lahko zajema tudi druga, bolj specifična zakonodaja EU na drugih področjih. Medsebojno delovanje različnih instrumentov prava EU ureja načelo *lex specialis*. V skladu s tem načelom se direktivi na področju splošnega potrošniškega prava uporabljata, kadar ustrezni vidiki transakcij med podjetji in potrošniki niso urejeni z bolj specifičnimi določbami prava EU. Zato direktivi na področju splošnega potrošniškega prava delujeta kot „varnostna mreža“ ter z dopolnjevanjem in zapolnjevanjem vrzeli v pravu EU, specifičnem za sektor, zagotavljata ohranjanje visoke ravni varstva potrošnikov v vseh sektorjih.

¹¹ Direktiva (EU) 2019/770 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 20. maja 2019 o nekaterih vidikih pogodb o dobavi digitalne vsebine in digitalnih storitev (UL L 136, 22.5.2019, str. 1).

¹² Direktiva (EU) 2019/2161 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 27. novembra 2019 o spremembi Direktive Sveta 93/13/EGS in direktiv 98/6/ES, 2005/29/ES ter 2011/83/EU Evropskega parlamenta in Sveta zaradi boljšega izvrševanja in posodobitve pravil Unije o varstvu potrošnikov (UL L 328, 18.12.2019, str. 7).

¹³ Direktiva (EU) 2020/1828 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 25. novembra 2020 o zastopniških tožbah za varstvo kolektivnih interesov potrošnikov in razveljavitvi Direktive 2009/22/ES (UL L 409, 4.12.2020, str. 1).

¹⁴ Uredba (EU) 2017/2394 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 12. decembra 2017 o sodelovanju med nacionalnimi organi, odgovornimi za izvrševanje zakonodaje o varstvu potrošnikov, in razveljavitvi Uredbe (ES) št. 2006/2004 (UL L 345, 27.12.2017, str. 1).

Ta predlog bi dopolnili še dve pobudi na ravni EU: pobuda o zelenih zagotovilih in pobuda za trajnostne izdelke. Cilj pobude o zelenih zagotovilih je uvesti dodatne zahteve v zvezi z okoljskimi trditvami o izdelkih in organizacijah, ki jih podajajo podjetja za potrošnike in ki jih podajajo podjetja za druga podjetja.

Pobuda za trajnostne izdelke temelji na sedanji direktivi o okoljsko primerni zasnovi¹⁵, da se uvedejo zahteve glede trajnostnosti za izdelke, ki se prodajajo v EU. Vse tri pobude so medsebojno usklajene in se dopolnjujejo.

2. PRAVNA PODLAGA, SUBSIDIARNOST IN SORAZMERNOST

• Pravna podlaga

Varstvo potrošnikov spada v skupno pristojnost („deljena pristojnost“) EU in njenih držav članic. Kot je določeno v členu 169 Pogodbe o delovanju Evropske unije (PDEU), mora EU pomagati varovati gospodarske interese potrošnikov ter spodbujati njihove pravice do obveščenosti in izobraževanja, da bi varovala njihove interese. Ta predlog temelji na členu 114, ki je v skladu s členom 169(2), točka (a), pravna podlaga za sprejetje ukrepov, ki prispevajo k doseganju ciljev člena 169 v okviru uresničevanja notranjega trga.

Razen za uresničevanje ciljev v zvezi z enotnim trgom in varstvom potrošnikov si bo predlog prizadeval tudi za visoko raven varovanja okolja z omogočanjem priložnosti za krožno, čisto in zeleno gospodarstvo. Ker te koristi za okolje dopolnjujejo primarna cilja varstva potrošnikov in uresničevanja enotnega trga, člen 114 PDEU o uresničevanju notranjega trga, z ustreznim upoštevanjem člena 169 PDEU, ostaja ustrezna pravna podlaga.

• Subsidiarnost (za deljeno pristojnost)

Ta predlog spreminja pravila EU o varstvu potrošnikov, katerih sprejetje se je štelo za potrebno in skladno z načelom subsidiarnosti. Bolje delujočega enotnega trga ni mogoče doseči samo z nacionalno zakonodajo. Pravila EU o varstvu potrošnikov postajajo s poglobljanjem enotnega trga vse pomembnejša, število potrošniških transakcij EU pa se med državami članicami povečuje. Težave, ki jih predlagane spremembe obravnavajo, so vseevropske težave z istimi vzroki. Zato bo učinkovito le ukrepanje na ravni EU.

V EU sta obseg in intenzivnost čezmejne trgovine dovolj velika, da je učinkovito delovanje enotnega trga izpostavljeno nedoslednim – ali tudi samo različnim – političnim odločitvam držav članic. Poleg tega lahko trgovci dosežejo potrošnike prek meja držav članic. To lahko povzroči težave, ki jih nacionalni zakonodajalci in regulatorji ne morejo sami ustrezno obravnavati.

Zaradi neobstoja ukrepanja na ravni EU bi lahko nacionalne pobude, čeprav potrošnikom in nacionalnim trgom prinašajo določene koristi, privedle do razdrobljenosti enotnega trga, kar bi povzročilo pravno negotovost in zvišalo stroške usklajevanja.

Direktiva 2005/29/ES zagotavlja popolno uskladitev nacionalnih pravil o nepoštenih poslovnih praksah, ki škodijo ekonomskim interesom potrošnikov. Direktiva 2011/83/EU

¹⁵ Direktiva 2009/125/ES Evropskega parlamenta in Sveta z dne 21. oktobra 2009 o vzpostavitvi okvira za določanje zahtev za okoljsko primerno zasnovo izdelkov, povezanih z energijo (UL L 285, 31.10.2009, str. 10).

načeloma zagotavlja popolno usklajenost pravil o obveznostih glede predpogodbenih informacij.

Vsaka nova nacionalna zakonodaja v okviru teh direktiv bi bila v nasprotju s popolnoma usklajenim pravnim okvirom. Ta predlog pomaga zmanjšati težave nacionalnih organov pri izvrševanju veljavnih na načelih temelječih pravil iz Direktive 2005/29/ES na tako kompleksnih področjih, kot so zavajajoče okoljske trditve, prakse zgodnje zastarelosti ter nepregledni znaki in informacijska orodja za trajnostnost. Z dodatno opredelitvijo, kdaj in kako take prakse veljajo za nepošteno, bi se izboljšala učinkovitost varstva potrošnikov v EU.

Ta predlog Direktivo 2011/83/EU spreminja tudi tako, da od trgovcev zahteva zagotavljanje informacij o trajnosti in popravljivosti izdelkov že pred sklenitvijo pogodbe, da lahko potrošniki sprejmejo boljše informirane odločitve o nakupu. Tako se bo zagotovilo, da bodo lahko potrošniki pri nakupu izdelkov na enotnem trgu imeli koristi od takih informacij.

- **Sorazmernost**

Ukrepi v predlogu so sorazmerni s cilji, da se potrošnikom omogočijo informirane odločitve o nakupu, da se spodbuja trajnostna potrošnja, da se odpravijo nepošteno poslovne prakse trgovcev, ki škodujejo trajnostnemu gospodarstvu in potrošnike odvrčajo od trajnostnih potrošniških odločitev, ter da se zagotovi boljše in doslednejša uporaba pravil EU o varstvu potrošnikov.

Zahteva glede zagotavljanja informacij o obstoju proizvajalčeve tržne garancije trajnosti za več kot dve leti je potrebna le, kadar proizvajalec te informacije zagotovi trgovcu. Poleg tega bi morali biti pri blagu, ki uporablja energijo, potrošniki obveščeni tudi o dejstvu, da proizvajalec teh informacij ni dal na voljo. Za trgovce ta obveznost velja le v zvezi z blagom, ki uporablja energijo, za katerega je trajnost mogoče zanesljivo oceniti in v zvezi s katerim je interes potrošnikov za take informacije največji.

Za blago z digitalnimi elementi je treba *informacije o razpoložljivih posodobitvah programske opreme* zagotavljati le, kadar se posodobitve dobavljajo za obdobje, ki je daljše od obdobja, ki ga krije proizvajalčeva tržna garancija trajnosti, ter kadar take informacije trgovcu zagotavlja proizvajalec. Poleg tega bi bilo treba take informacije zagotoviti le v primeru enkratne dobave zadevnih digitalnih elementov.

Za digitalne storitve in digitalno vsebino je treba *informacije o razpoložljivih posodobitvah programske opreme* zagotoviti le, kadar take informacije trgovcu zagotavlja proizvajalec, ki ni hkrati tudi trgovec. Poleg tega bi jih bilo treba zagotoviti le v primeru enkratne dobave zadevne digitalne storitve ali vsebine.

Zagotavljanje *informacij o popravljivosti izdelkov z lestvico popravljivosti ali drugimi ustreznimi informacijami o popravilu* je na prodajnem mestu potrebno le, če je lestvica popravljivosti za zadevni izdelek že določena v pravu EU ali kadar druge ustrezne informacije o popravilu zagotavlja proizvajalec. Če take informacije niso na voljo, trgovcem ni treba obveščati potrošnikov na prodajnem mestu.

Prepoved splošnih okoljskih trditev, ki se v trženju uporabljajo za potrošnike, naj bi po pričakovanjih potrošnikom prinesla velike koristi, hkrati pa bo omejila breme za trgovce. Trgovci lahko splošne okoljske trditve navajajo v primerih, kadar je odlično okoljsko uspešnost izdelkov ali trgovcev mogoče dokazati v skladu z Uredbo (ES) št. 66/2010 (znak EU za okolje), z uradno priznanimi sistemi za podeljevanje znaka za okolje v državah

članicah v skladu s členom 11 Uredbe (ES) št. 66/2010 ali v skladu z drugo veljavno zakonodajo Unije.

Prepoved navajanja okoljske trditve o celotnem izdelku, kadar trditev dejansko zadeva le določen vidik izdelka, naj bi po pričakovanjih prav tako prinesla pomembne koristi za potrošnike, hkrati pa razjasnila pravila za trgovce, s čimer se zagotovijo enaki konkurenčni pogoji zanje. Trgovci bodo lahko še naprej navajali okoljske trditve o določenem vidiku izdelka, dokler je za potrošnika jasno navedeno, da se trditev nanaša na določen vidik in ne na celoten izdelek.

Prepoved praks, povezanih z zgodnjo zastarelostjo blaga, je namenjena specifičnim in jasno opredeljenim obstoječim praksam, zagotavljanju pravne varnosti za trgovce ter olajšanju izvrševanja, saj izvršilnim organom ne bo treba dokazovati, da je bil izdelek oblikovan za zgodnjo zastarelost z namenom spodbujanja nakupa novega modela.

- **Izbira instrumenta**

Ker ta predlog spreminja dve obstoječi direktivi, je najprimernejši instrument direktiva.

3. REZULTATI NAKNADNIH OCEN, POSVETOVANJ Z ZAINTERESIRANIMI STRANMI IN OCEN UČINKA

- **Naknadne ocene/preverjanja primernosti veljavne zakonodaje**

Leta 2017 sta bila opravljena preverjanje primernosti prava EU na področju varstva potrošnikov in trženja ter ocena direktive o pravicah potrošnikov. Ugotovitve, ki so iz tega izhajale, so pokazale predvsem, da je treba izboljšati ozaveščenost, izvrševanje pravil in priložnosti za potrošnike v zvezi z uporabo pravnih sredstev, da bi se kar najboljše izkoristila veljavna zakonodaja, poudarile pa so tudi omejen obseg sprememb, potrebnih zaradi digitalizacije.

Zaradi osredotočenosti na izvrševanje in digitalizacijo ni bilo posebnih zaključkov o prispevku potrošniškega prava EU k trajnostni potrošnji, kar je vprašanje, ki je nekaj let pozneje z napovedjo evropskega zelenega dogovora dobilo dodaten politični pomen. Kljub temu ta instrument, kjer je mogoče in ustrezno, temelji na ugotovitvah in zaključkih na podlagi preverjanja ustreznosti in ocene iz leta 2017¹⁶.

- **Posvetovanja z deležniki**

Pri pripravi tega predloga se je Komisija posvetovala z deležniki prek:

- mehanizma povratnih informacij o začetni oceni učinka;
- javnega spletnega posvetovanja,
- ciljno usmerjenih posvetovanj s ključnimi deležniki, ki so bila sestavljena iz približno 150 poglobljenih pogovorov z glavnimi skupinami, ki jih pobuda zadeva: nacionalnimi organi, poslovnimi združenji EU in nacionalnimi

¹⁶ Rezultati preverjanja primernosti prava na področju varstva potrošnikov in trženja ter ocene direktive o pravicah potrošnikov
<https://ec.europa.eu/newsroom/just/items/59332>.

- poslovnimi združenji ter združenji potrošnikov EU in nacionalnimi združenji potrošnikov;
- računalniško podprtega telefonskega anketiranja, ki je zajelo več kot 100 družb;
- spletne potrošniške raziskave, ki je zajela skoraj 12 000 potrošnikov v vseh državah EU;
- štirih strokovnih delavnic z različnimi skupinami deležnikov.

Spletno odprto javno posvetovanje

S tem odprtim javnim posvetovanjem je bilo ugotovljeno, da je preverjanje zanesljivosti okoljskih trditev o izdelkih največja ovira za boljšo udeležbo potrošnikov v zelenem prehodu in v smeri bolj trajnostnih potrošniških navad. To so kot oviro pogostejše navajale potrošniške organizacije kot poslovna združenja.

V zadnjih treh letih je večina anketirancev izkusila nepričakovano okvaro izdelka. Kot najbolj problematični so bili opredeljeni izdelki IKT, sledijo mali gospodinjski aparati ter oblačila in obutev.

„Informacije o popravljivosti izdelka“ so bile opredeljene kot možnost, ki bo potrošnikom najverjetneje omogočila izbiro bolj trajnostnih izdelkov in udeležbo v krožnem gospodarstvu. Zanje so se močno zavzeli javni organi in državljani, ne pa tudi podjetja/poslovne organizacije, ki so podprli zagotavljanje *informacij o okoljskem in podnebnem odtisu v življenjskem krogu izdelka*. Ta možnost je bila tudi označena kot druga najboljša možnost.

Kot najboljša možnost za krepitev vloge potrošnikov v zelenem prehodu je bilo opredeljeno zagotavljanje boljših informacij o trajnosti/življenjski dobi izdelka. Za to so se močno zavzeli potrošniške organizacije in državljani, ne pa tudi podjetja/poslovne organizacije ali poslovna združenja, ki so podprli *ozaveščanje o vlogi potrošnikov v krožnem gospodarstvu in zelenem prehodu*.

Ciljno usmerjeno posvetovanje

V tem posvetovanju, ki je bilo izvedeno za podrobno obravnavo povratnih informacij, zbranih v okviru spletnega odprtega javnega posvetovanja, so se skoraj vsi deležniki (razen predstavnikov industrije) strinjali z mnenjem, da potrošniki nimajo na voljo oziroma nimajo zadostnega dostopa do informacij o (i) vplivu izdelka na okolje, (ii) življenjski dobi blaga, (iii) posebnih lastnostih izdelka, ki lahko povzročijo zgodnjo okvaro, ter (iv) razpoložljivosti storitev popravila, rezervnih delov in posodobitev/nadgrajenj programske opreme.

Večina potrošniških organizacij je menila, da so potrošniki predmet „zelenega zavajanja“ in da se v določeni meri dogaja „prezgodnja zastarelost“. Predstavniki industrije se niso strinjali. Večina skupin deležnikov je kot težavo opredelila tudi preveliko število znakov za trajnostnost.

Računalniško podprto telefonsko anketiranje

Proizvajalci in trgovci so morali navesti obseg učinka in stroškov uvajanja različnih pravnih zahtev na njihovo organizacijo. Odgovori v zvezi z vsako zahtevo so bili naslednji:

- „zagotavljanje informacij o vidikih v zasnovi izdelka, ki lahko povzročijo njegovo zgodnjo okvaro“ bi imelo največji učinek in bi bilo najdražje;
- „večje varstvo potrošnikov pred načrtovanimi (namernimi) praksami zastarelosti“ bi imelo najmanjši učinek;
- stroški „obveznosti zagotavljanja informacij o trajanju tržne garancije za vse izdelke“ in „obveznosti izrecnega obveščanja potrošnikov, da za zadevni izdelek ni zagotovljena tržna garancija trajnosti“ bi bili najmanjši.

Spletna potrošniška raziskava

Z raziskavo je bilo ugotovljeno, da so potrošniki naklonjeni udeležbi v zelenem prehodu. Večina anketirancev ni bila pripravljena plačati za informacije (npr. prek aplikacije) o trajnosti in popravljivosti „trajnega blaga“. Približno polovica anketirancev je odgovorila, da so poleg prvotne cene za izdelek, ki deluje dlje brez popravila, pripravljeni plačati več, podoben delež pa je odgovoril, da so pripravljeni plačati več za identični izdelek, ki deluje dlje z manjšimi/razumnimi popravili. Še večji delež anketirancev je odgovoril, da so pripravljeni plačati več za identični izdelek, ki ima tržno garancijo za kritje stroškov popravil. „Zaznana višja cena okolju prijaznih izdelkov“ je bila opredeljena kot glavna ovira, ki potrošnikom preprečuje sprejetje bolj trajnostnih navad, „zagotavljanje boljših informacij o trajnosti/življenjski dobi izdelka“ in „zagotavljanje boljših informacij za potrošnike o okoljskem in podnebнем odtisu v življenjskem krogu izdelka“ pa sta bila opredeljena kot najučinkovitejši možnosti za pomoč potrošnikom pri izbiri bolj okoljsko trajnostnih izdelkov.

Strokovne delavnice

Prva delavnica

Zbrana so bila mnenja o **obsegu težav** in **primeri učinkovitih ukrepov**. Potrjene so bile številne ugotovitve iz drugih sklopov posvetovanj. Na splošno je prevladalo mnenje, da se zeleno zavajanje dogaja in da je informacije o trajnosti izdelka težko pridobiti. Izraženi so bili dvomi, da so izdelki namenoma zasnovani tako, da se hitro pokvarijo.

Druga delavnica

Zbrana so bila mnenja **industrijskih združenj** o tem, kako je mogoče informacije o izdelkih zagotoviti z digitalnimi sredstvi. Poudarjenih je bilo nekaj priložnosti, ki jih digitalna orodja (npr. QR kode, e-nalepke) nudijo za sporočanje obveznih informacij o izdelkih in poenostavitev oznak izdelka.

Izpostavljenih je bilo tudi nekaj izzivov, zlasti za MSP, ki morda potrebujejo finančno podporo za izvajanje teh orodij, in za ranljive potrošnike, ki do njih nimajo dostopa ali jih ne znajo uporabljati.

Tretja delavnica

Zbrane so bile povratne informacije o **možnostih za obravnavo različnih težav**. Udeleženci delavnice so poudarili veliko vprašanj, ki so bila izpostavljena v okviru prejšnjih posvetovanj, in potrdili podporo za določene možnosti politike, ki so se preverjale.

Četrta delavnica

Zbrana so bila mnenja **izvršilnih organov za varstvo potrošnikov** o izzivih izvrševanja. Udeleženci so poudarili, kako težko je dokazati namen v zvezi z načrtovano zastarelostjo.

Javni organi so navedli, da nimajo dovolj strokovnega znanja, da bi lahko izvrševali okoljske trditve, in se niso strinjali glede tega, ali je izvrševanje veljavnih pravil iz direktive o nepoštenih poslovnih praksah učinkovito.

• **Ocena učinka**

Ta predlog temelji na oceni učinka¹⁷. Odbor Komisije za regulativni nadzor je 5. februarja 2021 najprej izdal negativno mnenje (z izčrpnimi pripombami).

Po obsežni reviziji prvotnega osnutka je 17. septembra 2021 podal pozitivno mnenje z nadaljnjimi pripombami¹⁸. V Prilogi I k oceni učinka je pojasnjeno, kako so se obravnavale pripombe odbora za regulativni nadzor.

V oceni učinka sta opredeljeni dve težavi, razčlenjeni v več podtežav. Opredeljeni težavi sta:

- (1) potrošniki na prodajnem mestu ne dobijo zanesljivih informacij, na podlagi katerih bi lahko sprejeli okoljsko trajnostne potrošniške odločitve;
- (2) potrošniki se srečujejo z zavajajočimi poslovnimi praksami, povezanimi s trajnostnostjo izdelkov.

Prva težava je nadalje razčlenjena v podtežave:

- 1.1) ni zanesljivih informacij o okoljskih značilnostih izdelkov;
- 1.2) ni zanesljivih informacij o življenjski dobi blaga;
- 1.3) ni zanesljivih informacij o popravljivosti izdelkov.

Druga težava je nadalje razčlenjena v podtežave:

- 2.1) potrošnikom se prodajajo izdelki, ki ne delujejo tako dolgo, kot bi lahko ali kot potrošniki pričakujejo („zgodnja zastarelost“);
- 2.2) potrošniki se srečujejo z nejasnimi ali slabo utemeljenimi okoljskimi trditvami („zeleno zavajanje“) podjetij;
- 2.3) potrošniki se srečujejo z znaki in digitalnimi informacijskimi orodji za trajnostnost, ki niso vedno pregledni ali verodostojni.

Za vsako posamezno podtežavo je bilo proučenih več možnosti politike. Na podlagi analize na podlagi več meril, ki je bila dopolnjena z (delno) analizo stroškov in koristi, in kvalitativne ocene sorazmernosti različnih proučenih možnosti je bila za obravnavo teh težav predlagana kombinacija petih prednostnih možnosti politike:

- (3) zagotavljanje informacij o obstoju ali neobstoju informacij o obstoju proizvajalčeve tržne garancije trajnosti in obdobja, v katerem se zagotavljajo brezplačne posodobitve programske opreme (za obravnavo podtežave 1.2);

¹⁷ SWD(2022) 82.

¹⁸ SEC(2022) 165.

- (4) zagotavljanje lestvice popravljivosti ali drugih za popravilo pomembnih informacij, kadar so ustrezne/razpoložljive (za obravnavo podtežave 1.3);
- (5) prepoved določenih opredeljenih praks, povezanih z zgodnjo zastarelostjo (za obravnavo podtežave 2.1);
- (6) prepoved neutemeljenih splošnih ali nejasnih okoljskih trditev ter določitev meril za oceno poštenosti okoljskih trditev, da se zagotovita njihova preglednost in verodostojnost za potrošnike (za obravnavo podtežave 2.2);
- (7) določitev meril za oceno poštenosti znakov in digitalnih informacijskih orodij za trajnostnost, da se zagotovita njihova preglednost in verodostojnost za potrošnike (za obravnavo podtežave 2.3).

Podtežava 1.1 (ni zanesljivih informacij o okoljskih značilnostih izdelkov)

Obveljalo je mnenje, da bi bilo uvedbo zahtev glede obveznih informacij o okoljskih značilnostih najbolje izvesti s sektorsko zakonodajo, saj se zadevne značilnosti precej razlikujejo glede na kategorijo izdelkov. V oceni učinka torej ni bila predlagana prednostna možnost politike za obravnavo te podtežave.

Podtežava 1.2 (ni zanesljivih informacij o življenjski dobi blaga)

Prednostna možnost bi zagotovila, da so potrošniki bolj obveščeni o trajnosti blaga, ki ga kupijo, saj je proizvajalčeva tržna garancija trajnosti odlično merilo trajnosti blaga.

Poleg tega bi obveznost za trgovce v zvezi z obveščanjem potrošnikov o trajanju garancije ali njenem neobstoju trgovce spodbudila h konkurenci na področju zagotavljanja takih garancij in njihovega trajanja, s čimer bi se posredno spodbudilo proizvodnjo izdelkov z daljšo življenjsko dobo.

Še ena proučena možnost za obravnavo te podtežave je bila obveznost obveščanja potrošnikov o pričakovani življenjski dobi blaga. Toda ta ni bila izbrana, saj se izračun pričakovane življenjske dobe na standardiziran način za vse vrste izdelkov v obsegu ni zdel izvedljiv.

Podtežava 1.3 (ni zanesljivih informacij o popravljivosti izdelkov)

Prednostna možnost politike bi zagotovila, da bodo potrošniki na prodajnem mestu prejeli zanesljive informacije o popravljivosti blaga v obliki lestvice popravljivosti, če je ta na voljo za določeno kategorijo izdelkov in je obvezna v skladu s pravom Unije.

Če se taka lestvica popravljivosti ne uporablja ali ni na voljo, bi ta možnost zagotovila, da potrošniki dobijo druge ustrezne informacije o popravilu (kadar so na voljo), kot so razpoložljivost rezervnih delov (vključno s postopki naročila) ali priročniki za popravila.

Podtežava 2.1 (izdelki ne delujejo tako dolgo, kot bi morali)

Prednostna možnost bi zagotovila, da se potrošnikom zagotovi boljša varnost pred trženjem blaga in storitev, pri katerih se ne bi razkrilo, da so ti bili zasnovani tako, da postanejo zastareli, še preden bi potrošnik to lahko pričakoval.

Opredelitev določenih praks kot „praks zgodnje zastarelosti“ bo olajšala izvršilno delo organov za varstvo potrošnikov.

Še ena možnost, ki se je proučila za obravnavo te podtežave, je bilo zbiranje dokazov o zgodnjih okvarah izdelkov, ki jih odkrijejo pooblašчени organi. Vendar ta možnost ni bila izbrana, saj se ni zdelo verjetno, da bo prinesla pomembne koristi za potrošnike.

Podtežava 2.2 (nejasne ali neutemeljene okoljske trditve)

Prednostna možnost bi zagotovila, da so potrošniki zaščiteni pred zelenim zavajanjem, saj bodo tisti, ki navajajo take trditve, morali izpolnjevati določen standard. Organom za varstvo potrošnikov bi tudi olajšala izvrševanje.

Podtežava 2.3 (nejasni/neutemeljeni znaki/digitalna informacijska orodja za trajnostnost)

Prednostna možnost bi zagotovila, da so potrošniki zaščiteni pred tem, da bi jih taki znaki in orodja zavajali.

Še ena možnost, proučena za obravnavo te podtežave, je bila predhodna odobritev znakov in digitalnih informacijskih orodij za trajnostnost s strani organa EU. Vendar ta možnost ni bila izbrana, saj se je breme za trgovce zdelo nesorazmerno.

Kombinacija prednostnih možnosti politike naj bi po pričakovanjih blaginjo potrošnikov v 15 letih povečala za najmanj **12,5 do 19,4 milijarde EUR** (v povprečju za približno **1 milijardo EUR** na leto). Prinesla bo tudi koristi za okolje, pri čemer bo skupni prihranek **CO₂e** v 15 letih po delni oceni znašal med **5 in 7 MtCO₂e**. Hkrati se bodo morala podjetja prilagoditi, kar bo po pričakovanjih **stalo med 9,1 in 10,4 milijarde EUR**. To pomeni, da bodo povprečni enkratni stroški **na podjetje** znašali med **556 in 568 EUR**, ki jim bodo sledili letni tekoči stroški v višini med **64 in 79 EUR** za zajeto obdobje. Na drugi strani bodo tudi podjetja imela zelo pomembne koristi v zvezi z enakimi konkurenčnimi pogoji, saj bi morala podjetja, ki zdaj zavajajo potrošnike, svoje prakse uskladiti z zares trajnostnimi praksami. **Izvrševanje** prednostne možnosti s strani javnih uprav naj bi po pričakovanjih v povprečju stalo približno **440 000–500 000 EUR na leto** na državo članico.

Da bi se zagotovila popolna skladnost z drugima pobudama Komisije, ki sta v pripravi, je bilo odločeno, da nekaj elementov prednostnih možnosti politike, izbranih v oceni učinka za obravnavo podtežave 2.2 (nejasne ali neutemeljene okoljske trditve) in podtežave 2.3 (nejasni/neutemeljeni znaki/digitalna informacijska orodja za trajnostnost), ne bo izvedenih s to pobudo, ampak z drugima pobudama.

- **Ustreznost in poenostavitev ureditve**

Poročilo o preverjanju primernosti, objavljeno leta 2017, je pokazalo, da splošna potrošniška zakonodaja EU ni zelo obremenjujoča, tako v absolutnem smislu kot tudi v primerjavi z drugimi področji zakonodaje EU¹⁹. Zato je bil glede na koristi zakonodaje EU za varstvo potrošnikov in poenostavitev enotnega trga v okviru teh ocen opredeljen le omejen obseg v smislu zmanjševanja bremena.

Zaradi osredotočenosti na izvrševanje in digitalizacijo ni bilo posebnih zaključkov o prispevku potrošniškega prava EU k trajnostni potrošnji. Kljub temu ta instrument, kjer je mogoče in ustrezno, temelji na ugotovitvah in zaključkih iz preverjanja ustreznosti.

¹⁹ Za dodatne informacije glej poglavje 6.2.4. poročila o oceni primernosti <https://ec.europa.eu/newsroom/just/items/59332>.

- **Temeljne pravice**

Predlog je v skladu s členom 38 Listine o temeljnih pravicah, po katerem mora EU zagotoviti visoko raven varstva potrošnikov. To bo zagotovljeno z:

- (a) izboljšanjem zanesljivosti informacij o trajnosti in popravljivosti, zagotovljenih na prodajnem mestu, in
- (b) obravnavo zavajajočih poslovnih praks v zvezi z zelenim zavajanjem, uporabo nezanesljivih in nepreglednih znakov in informacijskih orodij za trajnostnost ter zgodnjo zastarelostjo.

Pojasnilo, kaj je nepoštena poslovna praksa v zvezi z navajanjem okoljskih trditev, uporabo znakov za trajnostnost in informacijskih orodij za trajnostnost ter zgodnjo zastarelostjo, bo prispevalo k izvajanju člena 16 Listine, ki zagotavlja svobodo gospodarske pobude v skladu s pravom Unije ter nacionalnimi zakonodajami in običaji.

Ne nazadnje, s krepitevijo vloge potrošnikov, da bodo sprejemali bolj okoljsko trajnostne odločitve o nakupu, predlog spoštuje pravico do visoke ravni varstva in izboljšanja kakovosti okolja, kot je določeno v členu 37 Listine

4. PRORAČUNSKÉ POSLEDICE

Za proračun EU ni proračunskih posledic.

5. DRUGI ELEMENTI

- **Načrti za izvedbo ter ureditve spremljanja, ocenjevanja in poročanja**

Komisija bo poročilo o uporabi te direktive predložila Evropskemu parlamentu in Svetu najpozneje pet let po njenem sprejetju. V poročilu oceni uporabo Direktive.

- **Obrazložitevni dokumenti (za direktive)**

Ker predlog uvaja posebne spremembe dveh veljavnih direktiv, bi morale države članice predložiti Komisiji besedila posebnih sprememb nacionalnih pravil ali, če takih sprememb ni, pojasniti, katera posebna določba nacionalnega prava že uvaja spremembe, določene v predlogu.

- **Podrobna pojasnitev posameznih pravil predloga**

Člen 1 – Spremembe Direktive 2005/29/ES

Člen 1 predloga spreminja Direktivo 2005/29/ES s posodobitvijo seznama značilnosti izdelka, v zvezi s katerimi je mogoče zavajajoče trditve trgovca za potrošnika obravnavati kot zavajajoče dejanje. Na seznam dejanj sta vključeni tudi dve novi poslovni praksi, ki ju je treba šteti za zavajajoči, če povzročita ali bi lahko povzročili, da povprečni potrošniki sprejmejo odločitev o poslu, ki je drugače ne bi sprejeli. Nov element je dodan na seznam informacij, ki veljajo za bistvene v primeru posebnih poslovnih praks, katerih opustitev lahko povzroči, da zadevna poslovna praksa obvelja za zavajajočo. Poleg tega se seznam poslovnih praks, ki veljajo za nepošten v vseh okoliščinah, razširi na prakse, povezane z zgodnjo zastarelostjo izdelkov ali zelenim zavajanjem.

Seznam značilnosti izdelka iz člena 6(1) Direktiva 2005/29/ES, v zvezi s katerimi trgovec ne bi smel zavajati potrošnika, se spremeni, tako da vključuje „vpliv na okolje in družbo“, „trajnost“ in „popravljenost“. Kar zadeva poslovne prakse, ki veljajo za zavajajoča dejanja, če povzročijo ali bi lahko povzročile, da povprečni potrošniki sprejmejo odločitev o poslu, ki je drugače ne bi sprejeli, se v členu 6(2) Direktive 2005/29/ES dodata **dve dodatni praksi**:

- navajanje okoljske trditve v zvezi s prihodnjo okoljsko uspešnostjo brez jasnih, objektivnih in preverljivih zavez in ciljev ter neodvisnega sistema spremljanja;
- oglaševanje koristi za potrošnike, ki štejejo za običajno prakso na zadevnem trgu.

V členu 7 Direktive 2005/29/ES se seznam informacij, ki veljajo za bistvene v primeru posebnih poslovnih praks, katerih opustitev lahko povzroči, da se zadevna poslovna praksa šteje za zavajajočo, razširi in vključuje naslednji element:

- kadar trgovec opravlja storitev primerjave izdelkov, vključno z informacijskim orodjem za trajnostnost, informacije o metodi primerjave, izdelkih, ki se primerjajo, in dobaviteljih takih izdelkov veljajo za bistvene, kakor tudi ukrepi za posodabljanje takih informacij.

Deset dodatnih poslovnih praks, ki se dodajo v Prilogi I k Direktivi 2005/29/ES in ki veljajo za zavajajoče v vseh okoliščinah, vključuje:

- prikazovanje znaka za trajnostnost, ki ne temelji na shemi certificiranja ali ga ne vzpostavijo javni organi;
- navajanje splošne okoljske trditve, za katero trgovec ne more dokazati priznane odlične okoljske uspešnosti, pomembne za trditev;
- navajanje okoljske trditve o celotnem izdelku, kadar trditev dejansko zadeva le določen vidik izdelka;
- predstavitev zahtev, ki jih uvaja zakonodaja za vse izdelke v zadevni kategoriji izdelkov na trgu Unije, kot posebnost ponudbe trgovca;
- opustitev obveščanja potrošnikov, da bo posodobitev programske opreme negativno vplivala na uporabo blaga z digitalnimi elementi ali na določeno značilnost blaga, tudi če bo izboljšala delovanje drugih značilnosti;
- opustitev obveščanja potrošnika o obstoju značilnosti blaga, uvedene za omejevanje njegove trajnosti;
- navajanje, da ima blago določeno trajnost z vidika trajanja ali intenzivnosti rabe, ki je nima;
- predstavljanje izdelkov kot takih, ki jih je mogoče popravljati, čeprav to ne drži, ali opustitev obveščanja potrošnika, da v skladu s pravnimi zahtevami blaga ni dovoljeno popravljati;
- napeljevanje potrošnika k zamenjavi potrošnega materiala blaga prej, kot bi to bilo potrebno iz tehničnih razlogov;
- opustitev obveščanja, da je blago zasnovano tako, da je njegova funkcionalnost omejena, če se uporabljajo potrošni material, rezervni deli ali pritikline, ki jih ne zagotavlja izvirni proizvajalec.

Člen 2 – Spremembe Direktive 2011/83/EU

Člen 2 predloga spreminja Direktivo 2011/83/EU v zvezi s predpogodbenimi informacijami, ki se zagotovijo potrošnikom pri sklenitvi pogodb, sklenjenih na daljavo ali zunaj poslovnih prostorov, ter pogodb, ki niso pogodbe, sklenjene na daljavo ali zunaj poslovnih prostorov, zlasti v zvezi z informacijami o trajnosti in popravljivosti blaga.

Prav tako spreminja Direktivo v zvezi z informacijami, s katerimi morajo biti potrošniki seznanjeni neposredno pred oddajo naročila, in sicer v primeru pogodb, sklenjenih na daljavo z uporabo elektronskih sredstev.

Kar zadeva predpogodbene informacije, ki jih je treba zagotoviti potrošnikom pri sklenitvi pogodb, ki niso pogodbe, sklenjene na daljavo ali zunaj poslovnih prostorov, se na seznam iz člena 5(1) Direktive 2011/83/EU, ki vsebuje informacije, ki jih je treba potrošniku zagotoviti na jasn in razumljiv način, doda šest dodatnih elementov.

Teh **šest dodatnih elementov** vključuje:

- informacije o obstoju in trajanju proizvajalčeve tržne garancije trajnosti za vse vrste blaga, kadar te informacije zagotavlja proizvajalec;
- informacijo, da proizvajalec ni zagotovil nobenih informacij o obstoju proizvajalčeve tržne garancije trajnosti za blago, ki uporablja energijo;

- informacije o obstoju in trajanju obdobja, za katerega se proizvajalec zavezuje k zagotavljanju posodobitev programske opreme za blago z digitalnimi elementi;
- informacije o obstoju in trajanju obdobja, za katerega se proizvajalec zavezuje k zagotavljanju posodobitev programske opreme za digitalno vsebino in digitalne storitve;
- lestvico popravljivosti blaga, kakor se uporablja v skladu s pravom Unije;
- druge informacije o popravilu, če na ravni Unije ni na voljo lestvica popravljivosti – na primer informacije o razpoložljivosti rezervnih delov in priročnika za popravila.

Kar zadeva predpogodbene informacije, ki jih je treba zagotoviti potrošnikom pri sklenitvi pogodb, sklenjenih na daljavo ali zunaj poslovnih prostorov, se na seznam iz člena 6(1) Direktive 2011/83/EU (informacije, ki se potrošniku zagotovijo na jasn in razumljiv način), doda istih šest elementov.

Kar zadeva informacije, s katerimi morajo biti potrošniki seznanjeni neposredno pred oddajo naročila, in sicer v primeru pogodb, sklenjenih na daljavo z uporabo elektronskih sredstev, se na seznam takih informacij, ki se zagotovijo v skladu s členom 8(2) Direktive 2011/83/EU, dodajo informacije o obstoju in trajanju (ali o tem, da take informacije niso zagotovljene, v primeru blaga, ki uporablja energijo) proizvajalčeve tržne garancije trajnosti.

Predlog

DIREKTIVA EVROPSKEGA PARLAMENTA IN SVETA**o spremembi direktiv 2005/29/ES in 2011/83/EU v zvezi s krepitvijo vloge potrošnikov za zeleni prehod z boljšim varstvom pred nepoštenimi praksami in boljšim obveščanjem**

(Besedilo velja za EGP)

EVROPSKI PARLAMENT IN SVET EVROPSKE UNIJE STA –

ob upoštevanju Pogodbe o delovanju Evropske unije in zlasti člena 114 Pogodbe,

ob upoštevanju predloga Evropske komisije,

po posredovanju osnutka zakonodajnega akta nacionalnim parlamentom,

ob upoštevanju mnenja Evropskega ekonomsko-socialnega odbora²⁰,

v skladu z rednim zakonodajnim postopkom,

ob upoštevanju naslednjega:

- (1) V potrošniško pravo Unije bi bilo treba za obravnavo nepoštenih poslovnih praks, ki potrošnikom onemogočajo sprejemanje trajnostnih potrošniških odločitev, kot so prakse, povezane z zgodnjo zastarelostjo blaga, zavajajočimi okoljskimi trditvami („zeleno zavajanje“) ter nepreglednimi in neverodostojnimi znaki ali informacijskimi orodji za trajnostnost, uvesti posebna pravila. Tako bi nacionalni pristojni organi take prakse lahko učinkovito obravnavali. Z zagotovitvijo poštenih okoljskih trditev bodo potrošniki lahko izbirali izdelke, ki so resnično boljši za okolje od konkurenčnih izdelkov. To bo konkurenco spodbudilo k bolj okoljsko trajnostnim izdelkom, s čimer se bo zmanjšal negativni vpliv na okolje.
- (2) Taka nova pravila bi bilo treba uvesti s spremembo členov 6 in 7 Direktive 2005/29/ES Evropskega parlamenta in Sveta²¹ v zvezi s tistimi poslovnimi praksami, ki naj bi štele za zavajajoče in s tem prepovedane, na podlagi ocene vsakega posameznega primera, ter s spremembo Priloge I k Direktivi 2005/29/ES z dodajanjem posebnih zavajajočih praks, ki v vseh primerih štejejo za nepoštene in so zato prepovedane.
- (3) Da bi se trgovce odvrnilo od zavajanja potrošnikov glede vplivov na okolje ali družbo, trajnosti ali popravljivosti njihovih izdelkov, vključno s splošno predstavitvijo izdelkov, bi bilo treba člen 6(1) Direktive 2005/29/ES spremeniti tako, da se na seznam glavnih značilnosti izdelka, v zvezi s katerimi je prakse trgovca mogoče šteti

²⁰ UL C, , str. .

²¹ Direktiva 2005/29/ES Evropskega parlamenta in Sveta z dne 11. maja 2005 o nepoštenih poslovnih praksah podjetij v razmerju do potrošnikov na notranjem trgu ter o spremembi Direktive Sveta 84/450/EGS, direktiv Evropskega parlamenta in Sveta 97/7/ES, 98/27/ES in 2002/65/ES ter Uredbe (ES) št. 2006/2004 Evropskega parlamenta in Sveta (Direktiva o nepoštenih poslovnih praksah) (UL L 149, 11.6.2005, str. 22).

za zavajajoče, na podlagi ocene vsakega posameznega primera, dodajo vpliv na okolje in družbo, trajnost in popravljivost izdelka. Tudi informacije trgovcev o socialni trajnostnosti izdelkov, kot so delovni pogoji, dobrodelni prispevki ali dobrobit živali, ne bi smele zavajati potrošnikov.

- (4) Okoljske trditve, zlasti trditve, povezane s podnebjem, se vse bolj nanašajo na prihodnjo uspešnost v obliki prehoda na ogljično ali podnebno nevtralnost ali podobnega cilja do določenega datuma. S takimi trditvami trgovci vzbujajo vtis, da potrošniki z nakupom njihovih izdelkov prispevajo k nizkoogljičnemu gospodarstvu. Za zagotovitev poštenosti in verodostojnosti takih trditev bi bilo treba člen 6(2) Direktive 2005/29/ES spremeniti tako, da bo na podlagi ocene vsakega posameznega primera prepovedoval take trditve, kadar te niso podprte z jasnimi, objektivnimi in preverljivimi zavezami in cilji trgovca. Take trditve bi bilo treba podpreti tudi z neodvisnim sistemom spremljanja za spremljanje napredka trgovca v zvezi z zavezami in cilji.
- (5) Še ena morebitno zavajajoča poslovna praksa, ki bi jo bilo treba dodati k posebnim praksam v členu 6(2) Direktive 2005/29/ES je oglaševanje koristi za potrošnike, ki so dejansko običajna praksa na zadevnem trgu. Na primer, če je odsotnost kemične snovi običajna praksa na trgu določenega izdelka, bi lahko promocija odsotnosti kot posebne značilnosti izdelka pomenila nepošteno poslovno prakso.
- (6) Primerjava izdelkov na podlagi njihovih okoljskih ali družbenih vidikov, vključno z uporabo informacijskih orodij za trajnostnost, je vse pogostejša tehnika trženja. Za zagotovitev, da take primerjave ne bi zavajale potrošnikov, bi bilo treba spremeniti člen 7 Direktive 2005/29/ES, in sicer tako, da bi določal, da se potrošniku zagotovijo informacije o načinu primerjave, o izdelkih, ki so predmet primerjave, o dobaviteljnih zadevnih izdelkih ter o ukrepih za posodabljanje informacij. Tako bi se zagotovilo, da potrošniki, kadar uporabljajo take storitve, sprejemajo bolj informirane odločitve o poslu. Primerjava bi morala biti objektivna zlasti s primerjavo izdelkov, ki služijo istemu namenu, z uporabo skupne metode in skupnih predpostavk ter primerjavo materiala in preverljivih značilnosti izdelkov, ki se primerjajo.
- (7) Prikazovanje znakov za trajnostnost, ki ne temeljijo na shemi certificiranja ali jih ne vzpostavijo javni organi; bi bilo treba prepovedati z vključitvijo takih praks na seznam v Prilogi I k Direktivi 2005/29/ES. Shema certificiranja bi morala izpolnjevati minimalne pogoje glede preglednosti in verodostojnosti. Prikazovanje znakov za trajnostnost brez sheme certificiranja ostaja mogoče, kadar take znake vzpostavi javni organ ali v primeru dodatnih oblik navajanja ali prikaza označbe hranilne vrednosti hrane v skladu s členom 35 Uredbe (EU) št. 1169/2011. To pravilo dopolnjuje točka (4) v Prilogi I k Direktivi 2005/29/ES, ki prepoveduje trditve, da je bil trgovec, njegove poslovne prakse ali izdelek potrjen, odobren ali dovoljen s strani javnega ali zasebnega organa, čeprav to ni res, ali to zatrjevati brez upoštevanja pogojev potrditve, odobritve ali dovoljenja.
- (8) V primerih, ko prikazovanje znaka za trajnostnost vključuje tržno komunikacijo, ki namiguje na ali ustvarja vtis, da ima izdelek pozitiven vpliv na okolje, da nima vpliva na okolje ali da je manj škodljiv za okolje kot konkurenčni izdelki, bi bilo treba tak znak za trajnostnost prav tako šteti za okoljsko trditve.
- (9) Prilogo I k Direktivi 2005/29/ES bi bilo treba prav tako spremeniti, da bi prepovedovala splošne okoljske trditve brez priznane odlične okoljske uspešnosti, ki je pomembna za trditve. Primeri takih splošnih okoljskih trditev so „okolju prijazen“, „ekološko prijazen“, „eko“, „zeleno“, „prijatelj narave“, „ekološki“, „okoljsko

korekten“, „podnebju prijazen“, „nežen do okolja“, „ogljivo prijazen“, „ogljivo nevtralen“, „ogljivo pozitiven“, „podnebno nevtralen“, „energijsko učinkovit“, „biorazgradljiv“, „na biološki osnovi“ ali podobne izjave ter splošnejše izjave, kot je „ozaveščen“ ali „odgovoren“, ki namigujejo na ali ustvarjajo vtis o odlični okoljski uspešnosti. Take splošne trditve bi bilo treba prepovedati, kadar ni izkazane odlične okoljske uspešnosti ali trditev ni podrobneje utemeljena z jasnimi in vidnimi besedami na istem mediju, na primer v isti reklami, na embalaži izdelka ali na spletnem prodajnem vmesniku. Na primer, „biorazgradljiv“, kadar se nanaša na proizvod, bi bila splošna trditev, trditev, da je „embalaža biorazgradljiva na domačem kompostniku v enem mesecu“, pa bi bila posebna trditev, ki ne spada v okvir te prepovedi.

- (10) Odlično okoljsko uspešnost je mogoče dokazati s skladnostjo z Uredbo (ES) št. 66/2010 Evropskega parlamenta in Sveta²² ali uradno priznanimi sistemi podeljevanja znaka za okolje v državah članicah ali skladnostjo z najvišjo okoljsko uspešnostjo za določen okoljski vidik v skladu z drugo veljavno zakonodajo Unije, kot je razred A v skladu z Uredbo (EU) 2017/1369 Evropskega parlamenta in Sveta²³. Zadevna odlična okoljska uspešnost bi morala biti pomembna za trditev. Na primer, splošno trditev „energijsko učinkovit“ bi bilo mogoče navesti na podlagi odlične okoljske uspešnosti v skladu z Uredbo (EU) 2017/1369. Nasprotno pa splošne trditve „biorazgradljiv“ ni mogoče navesti na podlagi odlične okoljske uspešnosti v skladu z Uredbo (ES) št. 66/2010, če ni nobenih zahtev za biorazgradljivost v specifičnih merilih za podeljevanje znaka EU za okolje v zvezi z zadevnim izdelkom.
- (11) Naslednja zavajajoča poslovna praksa, ki bi jo bilo treba prepovedati v vsakem primeru in zato dodati na seznam v Prilogi I k Direktivi 2005/29/ES, je navajanje okoljske trditve o celotnem izdelku, kadar se trditev dejansko nanaša le na določen vidik izdelka. Primer take trditve bi bilo trženje izdelka kot „izdelanega iz recikliranih materialov“, kar vzbuja vtis, da je cel izdelek izdelan iz recikliranega materiala, v resnici pa je iz recikliranega materiala izdelana le embalaža.
- (12) V akcijskem načrtu za krožno gospodarstvo²⁴ je določena potreba po določitvi pravil o okoljskih trditvah na podlagi metod okoljskega odtisa izdelkov in organizacij. Dodatne zahteve glede okoljskih trditve bo treba določiti v posebni zakonodaji Unije. Navedene nove zahteve bodo prispevale k cilju zelenega dogovora²⁵, da se z zanesljivimi, primerljivimi in preverljivimi informacijami kupcem omogoči sprejemanje bolj trajnostnih odločitev in zmanjša tveganje zelenega zavajanja.
- (13) V okviru Priloge I k Direktivi 2005/29/ES bi bilo treba v vseh okoliščinah prepovedati tudi predstavitev zahtev, ki jih uvaja zakonodaja za vse izdelke v zadevni kategoriji izdelkov na trgu Unije, vključno z uvoženimi izdelki, kot posebnost ponudbe trgovca, in jo dodati na seznam v Prilogi I. Ta prepoved bi se lahko na primer uporabljala, kadar trgovec oglašuje, da določen izdelek ne vključuje določene kemične snovi, hkrati pa zakonodaja to snov že prepoveduje za vse izdelke v zadevni kategoriji izdelkov v Uniji. Nasprotno pa prepoved ne bi smela zajemati poslovnih praks, ki promovirajo skladnost trgovcev ali izdelkov s pravnimi zahtevami, ki veljajo le za

²² Uredba (ES) št. 66/2010 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 25. novembra 2009 o znaku EU za okolje (Besedilo velja za EGP) (UL L 27, 30.1.2010, str. 1).

²³ Uredba (EU) 2017/1369 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 4. julija 2017 o vzpostavitvi okvira za označevanje z energijskimi nalepkami in razveljavitvi Direktive 2010/30/EU (UL L 198, 28.7.2017).

²⁴ COM(2020) 98 final z dne 11. marca 2020.

²⁵ COM(2019) 640 final z dne 11. decembra 2019.

nekatero izdelke, ne pa za druge konkurenčne izdelke iste kategorije na trgu Unije, kot so izdelki s poreklom zunaj EU.

- (14) Da bi izboljšali blaginjo potrošnikov, bi morale spremembe Priloge I k Direktivi 2005/29/ES obravnavati tudi več praks, povezanih z zgodnjo zastarelostjo, vključno s praksami načrtovane zastarelosti, ki se razumejo kot poslovna politika, ki vključuje namerno načrtovanje ali oblikovanje izdelka z omejeno življenjsko dobo, tako da prezgodaj postane zastarel ali nedelujoč po določenem obdobju. Potrošnikom nakup izdelkov, za katere pričakujejo, da bodo delovali dlje, kot v resnici delujejo, povzroča škodo. Poleg tega imajo prakse zgodnje zastarelosti na splošno negativen vpliv na okolje v obliki večje količine materialnega odpadka. Zato bi se z obravnavo navedenih praks verjetno tudi zmanjšala količina odpadkov, kar bo prispevalo k bolj trajnostni potrošnji.
- (15) Treba bi bilo prepovedati opustitev obveščanja potrošnikov, da bo posodobitev programske opreme, vključno z varnostno posodobitvijo, negativno vplivala na uporabo blaga z digitalnimi elementi ali na določene značilnosti blaga, tudi če bo izboljšala delovanje drugih značilnosti. Na primer, trgovec bo moral potrošnika, ko ga bo pozval k posodobitvi operacijskega sistema pametnega telefona, obvestiti, ali bodo take posodobitve negativno vplivale na delovanje katere koli funkcije pametnega telefona.
- (16) Treba bi bilo prepovedati tudi opustitev obveščanja potrošnika o obstoju značilnosti blaga, uvedene za omejevanje njegove trajnosti; Na primer, taka značilnost bi lahko bila programska oprema, ki zaustavi ali poslabša funkcionalnost blaga po določenem času, ali pa del strojne opreme, ki je zasnovan tako, da se po določenem času pokvari. Prepoved opustitve obveščanja potrošnikov o takih značilnostih blaga dopolnjuje jamčevalne zahtevke, ki jih imajo potrošniki na voljo, kadar značilnosti pomenijo neskladnost na podlagi Direktive (EU) 2019/771 Evropskega parlamenta in Sveta²⁶, ter ne posega vanje. Dokazovanje, da je namen značilnosti spodbuditi zamenjavo zadevnega blaga, ne bi smelo biti potrebno, da bi taka poslovna praksa veljala za nepošteno. Uporabo značilnosti, ki omejujejo trajnost blaga, bi bilo treba razlikovati od proizvodnih praks uporabe materialov ali postopkov na splošno slabše kakovosti, zaradi česar ima blago omejeno trajnost. Neskladnost blaga zaradi uporabe materialov ali postopkov slabše kakovosti bi morala še naprej urejati pravila o skladnosti blaga, določena v Direktivi (EU) 2019/771.
- (17) Še ena praksa, ki bi jo bilo treba prepovedati v Prilogi I k Direktivi 2005/29/ES, je praksa navajanja, da ima blago določeno trajnost, ki je v resnici nima. Na primer, trgovec lahko potrošnike obvesti, da naj bi pralni stroj opravil določeno število ciklov pranja, med dejansko uporabo pralnega stroja pa se izkaže, da to ne drži.
- (18) Podobno bi bilo treba spremeniti Prilogo I k Direktivi 2005/29/ES, da bi se prepovedala predstavitev izdelka kot popravljivega, čeprav popravilo v resnici ni mogoče, in opustitev obveščanja potrošnikov, da blaga ni mogoče popraviti v skladu s pravnimi zahtevami.
- (19) Prepoved navedenih praks v zvezi s trajnostjo in popravljivostjo v Direktivi 2005/29/ES bi organom držav članic za varstvo potrošnikov zagotovila

²⁶ Direktiva (EU) 2019/771 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 20. maja 2019 o nekaterih vidikih pogodb za prodajo blaga, spremembi Uredbe (EU) 2017/2394 in Direktive 2009/22/ES ter razveljavitvi Direktive 1999/44/ES (UL L 136, 22.5.2019, str. 28).

dodatno orodje za izvrševanje za boljšo zaščito interesov potrošnikov v primerih, ko trgovci ne izpolnjujejo zahtev glede trajnosti in popravljivosti blaga na podlagi zakonodaje EU o izdelkih.

- (20) Naslednja praksa, povezana z zgodnjo zastarelostjo, ki bi jo bilo treba prepovedati in dodati na seznam v Prilogi I k Direktivi 2005/29/ES, je napeljevanje potrošnika k zamenjavi potrošnega materiala izdelka prej, kot bi to bilo potrebno iz tehničnih razlogov. Take prakse potrošnika zavedejo v prepričanje, da blago ne bo več delovalo, če ne zamenjajo potrošnega materiala, in ga tako spodbujajo k nakupu več potrošnega materiala, kot je potrebno. Na primer, prepovedana bi bila praksa pozivanja potrošnika, prek nastavitev tiskalnika, naj zamenja kartuše tiskalnika, še preden se te dejansko izpraznijo, da bi se potrošnika spodbudilo k nakupu dodatnih kartuš.
- (21) Prilogo I k Direktivi 2005/29/ES bi bilo treba spremeniti tudi tako, da bo prepovedovala opustitev obveščanja potrošnika, da je blago zasnovano tako, da je njegova funkcionalnost omejena, če se uporabljajo potrošni material, rezervni deli ali pritiskline, ki jih ne zagotavlja izvirni proizvajalec. Na primer, trženje tiskalnikov, ki so zasnovani tako, da se pri uporabi kartuš, ki jih ne zagotavlja izvirni proizvajalec tiskalnika, omejuje njihova funkcionalnost, ne da bi bil potrošnik o tem obveščen, bi bilo prepovedano. Ta praksa bi lahko potrošnike zavedla v nakup alternativne kartuše, ki je za zadevni tiskalnik ni mogoče uporabiti, s čimer nastanejo nepotrebni stroški popravila, tokovi odpadkov ali dodatni stroški zaradi obveznosti uporabe potrošnega materiala izvirnega proizvajalca, česar pa potrošnik ob nakupu ni mogel predvideti. Podobno bi bilo prepovedano tudi trženje pametnih naprav, zasnovanih tako, da se ob uporabi polnilnikov ali rezervnih delov, ki jih ne zagotavlja izvirni proizvajalec, omeji njihova funkcionalnost, ne da bi bil potrošnik o tem obveščen.
- (22) Da bi lahko potrošniki sprejemali boljše informirane odločitve ter da bi se spodbujalo povpraševanje po bolj trajnostnem blagu in njegova ponudba, bi bilo treba pred sklenitvijo pogodbe zagotoviti posebne informacije o trajnosti in popravljivosti za vse vrste blaga. Poleg tega, kar zadeva blago z digitalnimi elementi, digitalno vsebino in digitalnimi storitvami, bi morali biti potrošniki obveščeni o obdobju, v katerem so brezplačne posodobitve programske opreme na voljo. Zato bi bilo treba Direktivo 2011/83/EU Evropskega parlamenta in Sveta²⁷ spremeniti, tako da bi se potrošnikom zagotovile predpogodbene informacije o trajnosti, popravljivosti in razpoložljivosti posodobitev. Potrošnikom bi bilo treba informacije zagotoviti na jasn in razumljiv način ter v skladu z zahtevami glede dostopnosti iz Direktive (EU) 2019/882²⁸. Obveznost zagotavljanja teh informacij potrošnikom dopolnjuje pravice potrošnikov iz direktiv (EU) 2019/770²⁹ in (EU) 2019/771³⁰ Evropskega parlamenta in Sveta ter ne vpliva nanje.

²⁷ Direktiva 2011/83/EU Evropskega parlamenta in Sveta z dne 25. oktobra 2011 o pravicah potrošnikov, spremembi Direktive Sveta 93/13/EGS in Direktive 1999/44/ES Evropskega parlamenta in Sveta ter razveljavitvi Direktive Sveta 85/577/EGS in Direktive 97/7/ES Evropskega parlamenta in Sveta (UL L 304, 22.11.2011, str. 64).

²⁸ Direktiva (EU) 2019/882 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 17. aprila 2019 o zahtevah glede dostopnosti za proizvode in storitve (UL L 151, 7.6.2019, str. 70).

²⁹ Direktiva (EU) 2019/770 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 20. maja 2019 o nekaterih vidikih pogodb o dobavi digitalne vsebine in digitalnih storitev (UL L 136, 22.5.2019, str. 1).

³⁰ Direktiva (EU) 2019/771 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 20. maja 2019 o nekaterih vidikih pogodb za prodajo blaga, spremembi Uredbe (EU) 2017/2394 in Direktive 2009/22/ES ter razveljavitvi Direktive 1999/44/ES (UL L 136, 22.5.2019, str. 28).

- (23) Dober pokazatelj trajnosti blaga je proizvajalčeva tržna garancija trajnosti v smislu člena 17 Direktive (EU) 2019/771. Zato bi bilo treba Direktivo 2011/83/EU spremeniti tako, da bi morali trgovci, ki prodajajo blago, potrošnike izrecno obvestiti o obstoju proizvajalčeve tržne garancije trajnosti za vse vrste blaga, kadar proizvajalec take informacije da na voljo.
- (24) Težava v zvezi z omejeno trajnostjo, ki je v nasprotju s pričakovanji potrošnika, je najbolj relevantna za blago, ki uporablja energijo, tj. blago, ki deluje s pomočjo zunanjega vira energije. Potrošnike tudi najbolj zanimajo informacije o pričakovani trajnosti te kategorije blaga. Zato bi bilo treba le za to kategorijo blaga potrošnike seznaniti s tem, da proizvajalec ni zagotovil informacij o obstoju proizvajalčeve tržne garancije trajnosti za več kot dve leti.
- (25) Blaga, ki vsebuje sestavne dele, ki uporabljajo energijo, pri čemer so sestavni deli le pritikline in ne prispevajo h glavni funkciji blaga, kot na primer okrasna osvetlitve na oblačilih ali obutvi ali električna luč za kolo, se ne bi smelo razvrstiti kot blago, ki uporablja energijo.
- (26) Zaradi vzpostavljenega minimalnega dveletnega trajanja prodajalčeve odgovornosti za neskladnost v skladu z Direktivo (EU) 2019/771 in dejstva, da se veliko okvar izdelka zgodi po dveh letih, bi morala obveznost trgovca glede obveščanja potrošnikov o obstoju in trajanju proizvajalčeve tržne garancije trajnosti veljati za garancije z veljavnostjo več kot dve leti.
- (27) Da bi se potrošnikom olajšalo sprejemanje informiranih odločitev o poslu, kadar pred sklenitvijo pogodbe primerjajo blago, bi morali trgovci potrošnike obvestiti o obstoju in trajanju proizvajalčeve tržne garancije trajnosti za celotno blago in ne le za določene sestavne dele blaga.
- (28) Proizvajalec in prodajalec bi morala imeti možnost, da ponudita druge vrste tržnih garancij in poprodajne storitve katerega koli trajanja. Vendar informacije za potrošnika o takih drugih tržnih garancijah ali storitvah potrošnika ne bi smele zмести glede obstoja in trajanja proizvajalčeve tržne garancije trajnosti, ki zajema celotno blago in velja več kot dve leti.
- (29) Za spodbujanje konkurence med proizvajalci v zvezi s trajnostjo blaga z digitalnimi elementi bi morali trgovci, ki prodajajo tako blago, potrošnike obvestiti o minimalnem obdobju, v katerem se proizvajalec zavezuje, da bo za tako blago zagotavljal posodobitve programske opreme. Da bi se preprečila prevelika obremenitev potrošnikov z informacijami, pa bi bilo treba take informacije zagotoviti le, kadar je to obdobje daljše od obdobja proizvajalčeve tržne garancije trajnosti, saj taka garancija pomeni zagotavljanje posodobitev, vključno z varnostnimi posodobitvami, ki so potrebne za ohranjanje potrebnih funkcij in delovanja blaga z digitalnimi elementi. Poleg tega so informacije o proizvajalčevi zavezi, da bo zagotavljal posodobitve programske opreme, pomembne le, kadar prodajna pogodba za blago z digitalnimi elementi določa enkratno dobavo digitalne vsebine ali digitalne storitve, v zvezi s katero se uporablja člen 7(3), točka (a), Direktive (EU) 2019/771. Nasprotno pa ne bi smelo biti nobene nove obveznosti v zvezi z zagotavljanjem takih informacij, kadar prodajna pogodba določa nepretrgano dobavo digitalne vsebine ali digitalne storitve v določenem obdobju, saj za take pogodbe člen 7(3), točka (b), Direktive (EU) 2019/771 s sklicem na člen 10(2) ali (5) določa obdobje, v katerem mora prodajalec zagotoviti, da je potrošnik obveščen o posodobitvah in da so mu te tudi dobavljene.

- (30) Podobno bi morali trgovci, ki ponujajo digitalno vsebino in digitalne storitve, potrošnike tudi obvestiti o minimalnem obdobju, v katerem se ponudnik digitalne vsebine ali digitalne storitve, kadar ponudnik ni tudi trgovec, zaveže k zagotavljanju posodobitev programske opreme, vključno z varnostnimi posodobitvami, ki so potrebne za ohranjanje skladnosti digitalne vsebine in digitalnih storitev. Informacije o ponudnikovi zavezi, da bo zagotavljal posodobitve programske opreme, so pomembne le, kadar pogodba določa enkratno dobavo ali niz posameznih dobav, v zvezi s katerim se uporablja člen 8(2), točka (b), Direktive (EU) 2019/770. Nasprotno pa ne bi smelo biti nobene nove obveznosti v zvezi z zagotavljanjem takih informacij, kadar pogodba določa nepretrgano dobavo v določenem obdobju, saj za take pogodbe člen 8(2), točka (a), Direktive (EU) 2019/770 določa obdobje, v katerem mora trgovec zagotoviti, da je potrošnik obveščen o posodobitvah in da so mu te tudi dobavljene.
- (31) Da bi se potrošnikom omogočila sprejemanje informiranih odločitev o poslu in izbira blaga, ki ga je mogoče lažje popraviti, bi morali trgovci pred sklenitvijo pogodbe za vse vrste blaga, kadar je to primerno, zagotoviti lestvico popravljivosti blaga, kot jo zagotavlja proizvajalec v skladu s pravom Unije.
- (32) Trgovci morajo v skladu s členom 5(1), točka (e), in členom 6(1), točka (m), Direktive 2011/83/EU potrošniku, preden se ta zaveže s pogodbo, zagotoviti informacije o obstoju in pogojih poprodajnih storitev, vključno s storitvami popravila, kadar se take storitve zagotavljajo. Poleg tega bi morali trgovci, da se zagotovi, da so potrošniki dobro obveščeni o popravljivosti blaga, ki ga kupijo, kadar lestvica popravljivosti ni vzpostavljena v skladu s pravom Unije, za vse vrste blaga zagotoviti druge ustrezne informacije o popravilu, ki jih da na razpolago proizvajalec, kot so informacije o razpoložljivosti rezervnih delov ter uporabniški priročnik ali priročnik za popravila.
- (33) Trgovci bi morali potrošnikom zagotoviti informacije o obstoju in trajanju proizvajalčeve tržne garancije trajnosti in o minimalnem obdobju za posodobitve ter informacije o popravilu, ki niso lestvica popravljivosti, kadar proizvajalec ali ponudnik digitalne vsebine ali digitalne storitve, če ni hkrati tudi trgovec, zadevne informacije da na voljo. Zlasti bi moral trgovec v zvezi z blagom potrošnikom posredovati informacije, ki mu jih je zagotovil proizvajalec ali ki jih je kako drugače nameraval dati na voljo potrošniku pred sklenitvijo pogodbe, in sicer tako, da jih navede na samem izdelku, embalaži ali etiketah in oznakah, ki bi jih potrošnik običajno prebral pred sklenitvijo pogodbe. Od trgovca se ne bi smelo zahtevati, da mora aktivno iskati take informacije proizvajalca, na primer na spletiščih, namenjenih izdelku.
- (34) Direktivi 2005/29/ES in 2011/83/EU bi morali še naprej delovati kot „varnostna mreža“ in zagotavljati ohranjanje visoke ravni varstva potrošnikov v vseh sektorjih, saj dopolnjujeta pravo Unije za določene sektorje in izdelke, ki prevladuje v primeru nasprotij.
- (35) Ker ciljev te direktive, tj. da se potrošnikom omogoči sprejemanje boljše informiranih odločitev o poslu za spodbujanje trajnostne potrošnje, da se odpravijo prakse, ki škodijo trajnostnemu gospodarstvu in potrošnike odvrčajo od trajnostnih potrošniških odločitev, ter da se zagotovi boljša in dosledna uporaba pravnega okvira Unije za potrošnike, države članice same ne morejo doseči v zadostni meri, temveč jih je zaradi vseevropskega obsega težave lažje doseči na ravni Unije, lahko Unije sprejme ukrepe v skladu z načelom subsidiarnosti iz člena 5 Pogodbe o Evropski uniji. Skladno z

načelom sorazmernosti iz istega člena ta direktiva ne presega tistega, kar je potrebno za uresničitev navedenih ciljev.

- (36) V skladu s Skupno politično izjavo z dne 28. septembra 2011 držav članic in Komisije o obrazložitvenih dokumentih³¹ se države članice zavezujejo, da bodo v upravičenih primerih obvestilu o ukrepih za prenos priložile enega ali več dokumentov, v katerih se pojasni razmerje med elementi Direktive in ustreznimi deli nacionalnih instrumentov za prenos. Zakonodajalec meni, da je posredovanje takih dokumentov v primeru te direktive upravičeno –

SPREJELA NASLEDNJO DIREKTIVO:

Člen 1

Spremembe Direktive 2005/29/ES

Direktiva 2005/29/ES se spremeni:

- (1) v členu 2 se dodajo naslednje točke od (o) do (y):

„(o) ‚okoljska trditev‘ pomeni vsako sporočilo ali predstavitev, ki ni obvezna na podlagi prava Unije ali nacionalnega prava, vključno z besedilom, slikovno predstavitevjo, grafično predstavitevjo ali predstavitevjo s simboli v kakršni koli obliki, vključno z oznakami, blagovnimi znamkami, imeni podjetij ali imeni izdelkov, v okviru tržne komunikacije, ki navaja ali namiguje, da ima izdelek ali trgovec pozitiven ali ničelni vpliv na okolje ali je manj škodljiv za okolje od drugih izdelkov oziroma trgovcev ali je svoj vpliv sčasoma izboljšal;

(p) ‚izrecna okoljska trditev‘ pomeni okoljsko trditev, ki je v obliki besedila ali vsebovana na znaku za trajnostnost;

(q) ‚splošna okoljska trditev‘ pomeni vsako izrecno okoljsko trditev, ki je znak za trajnostnost ne vsebuje, kadar trditev ni podrobneje utemeljena z jasnimi in vidnimi besedami na istem mediju;

(r) ‚znak za trajnostnost‘ pomeni vsak prostovoljni znak zaupanja, kakovosti ali podobno, bodisi javni ali zasebni, katerega namen je izdelek, postopek ali podjetje izpostaviti in promovirati s sklicevanjem na njegove okoljske ali družbene vidike ali oboje. To ne zajema obveznih oznak, ki jih zahteva pravo Unije ali nacionalno pravo;

(s) ‚shema certificiranja‘ pomeni sistem tretjih oseb za preverjanje, ki je pod preglednimi, poštenimi in nediskriminatornimi pogoji odprt za vse trgovce, ki so pripravljeni in zmožni izpolnjevati zahteve sheme, ki potrjuje, da izdelek izpolnjuje določene zahteve in za katerega je spremljanje skladnosti objektivno, na podlagi mednarodnih standardov, standardov Unije ali nacionalnih standardov in postopkov, opravi pa ga stran, ki je neodvisna od lastnika sheme in trgovca;

³¹ UL C 369, 17.12.2011, str. 14.

(t) ‚informatijsko orodje za trajnostnost‘ pomeni programsko opremo, vključno s spletiščem, delom spletišča ali aplikacijo, ki jo upravlja trgovec ali kdo drug v njegovem imenu ter ki potrošnikom zagotavlja informacije o okoljskih ali družbenih vidikih izdelka ali primerja izdelke glede na take vidike;

(u) ‚priznana odlična okoljska uspešnost‘ pomeni okoljsko uspešnost, ki je skladna z Uredbo (ES) št. 66/2010 Evropskega parlamenta in Sveta*, z nacionalnimi ali regionalnimi sistemi za podeljevanje znaka za okolje EN ISO 14024 I. vrste, uradno priznanimi v skladu s členom 11 Uredbe (ES) št. 66/2010, ali najvišjo okoljsko uspešnostjo v skladu z drugo veljavno zakonodajo Unije;

(v) ‚trajnost‘ pomeni trajnost, kot je opredeljena v členu 2(13) Direktive (EU) 2019/771 Evropskega parlamenta in Sveta**;

(w) ‚posodobitev programske opreme‘ pomeni brezplačno posodobitev, vključno z varnostno posodobitvijo, ki je potrebna, da blago z digitalnimi elementi, digitalno vsebino in digitalnimi storitvami ohrani skladnost v skladu z direktivama (EU) 2019/770 in (EU) 2019/771;

(x) ‚potrošni material‘ pomeni sestavni del blaga, ki se stalno izrablja in ga je treba zamenjati, da bi blago delovalo, kot je predvideno;

(y) ‚funkcionalnost‘ pomeni funkcionalnost, kot je opredeljena v členu 2(9) Direktive (EU) 2019/771.

* Uredba (ES) št. 66/2010 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 25. novembra 2009 o znaku EU za okolje (UL L 27, 30.1.2010, str. 1).

** Direktiva (EU) 2019/771 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 20. maja 2019 o nekaterih vidikih pogodb o prodaji blaga, spremembi Uredbe (EU) 2017/2394 in Direktive 2009/22/ES ter razveljavitvi Direktive 1999/44/ES (UL L 136, 22.5.2019, str. 28).“;

(2) člen 6 se spremeni:

(a) v odstavku 1 se točka (b) nadomesti z naslednjim:

„(b) glede glavnih značilnosti izdelka, na primer njegove razpoložljivosti, prednosti, tveganj, izvedbe, sestave, vpliva na okolje in družbo, pritisklin, trajnosti, popravljivosti, poprodajnih storitev in obravnavanja pritožb, metode in datuma izdelave ali dobave, dostave, primernosti za namen, uporabe, količine, specifikacije, geografskega ali tržnega porekla ali rezultatov, ki jih lahko pričakujemo od njegove uporabe, ali rezultatov in stvarnih značilnosti testov ali preizkusov, opravljenih na izdelku;“

(b) v odstavku 2 se dodata točki (d) in (e):

„(d) navajanje okoljske trditve v zvezi s prihodnjo okoljsko uspešnostjo brez jasnih, objektivnih in preverljivih zavez in ciljev ter brez neodvisnega sistema spremljanja;

(e) oglaševanje koristi za potrošnike, ki štejejo za običajno prakso na zadevnem trgu.“;

(3) v členu 7 se doda naslednji odstavek (7):

„7. Kadar trgovec opravlja storitev primerjave izdelkov, vključno z informacijskim orodjem za trajnostnost, informacije o metodi primerjave, o izdelkih, ki se primerjajo, in o dobaviteljih takih izdelkov štejejo za bistvene, kakor tudi vzpostavljeni ukrepi za posodabljanje takih informacij.“;

(4) Priloga I se spremeni v skladu s Prilogo k tej direktivi.

Člen 2

Spremembe Direktive 2011/83/EU

Direktiva 2011/83/EU se spremeni:

(5) člen 2 se spremeni:

(a) vstavi se naslednji odstavek 3a:

„3a. ‚blago, ki uporablja energijo‘ pomeni blago, ki za predvideno delovanje potrebuje vnos energije (električna energija, fosilna goriva in obnovljivi viri energije);“;

(b) vstavijo se odstavki od 14a do 14f:

„14a. ‚tržna garancija trajnosti‘ pomeni proizvajalčevo tržno garancijo trajnosti iz člena 17 Direktive (EU) 2019/771, v skladu s katero je proizvajalec v celotnem obdobju veljavnosti garancije neposredno odgovoren potrošniku za popravilo ali zamenjavo blaga;

14b. ‚trajnost‘ pomeni trajnost, kot je opredeljena v členu 2(13), Direktive (EU) 2019/771;

14c. ‚proizvajalec‘ pomeni proizvajalca, kot je opredeljen v členu 2(4), Direktive (EU) 2019/771;

14d. ‚lestvica popravljivosti‘ pomeni lestvico, ki izraža zmožnost blaga za popravilo, na podlagi metode, vzpostavljene v skladu s pravom Unije;

14e. ‚posodobitev programske opreme‘ pomeni brezplačno posodobitev, vključno z varnostno posodobitvijo, ki je potrebna, da blago z digitalnimi elementi, digitalno vsebino in digitalnimi storitvami ohrani skladnost v skladu z direktivama (EU) 2019/770 in (EU) 2019/771;“;

(2) v členu 5 se odstavek 1 spremeni:

(a) vstavijo se točke od (ea) do (ed):

„(ea) za vse blago informacije, kadar jih proizvajalec da na voljo, o tem, da ima blago tržno garancijo trajnosti, in navedbo trajanja v časovnih enotah, kadar garancija zajema celotno blago in velja več kot dve leti;

(eb) za blago, ki uporablja energijo, kadar proizvajalec ne da na voljo informacij iz točke (ea), informacije o tem, da proizvajalec ni zagotovil informacij o obstoju tržne garancije trajnosti z veljavnostjo več kot dve leti. Te informacije so vidne najmanj tako kot vse druge informacije o obstoju in pogojih poprodajnih storitev in tržne garancije iz točke (e);

(ec) za blago z digitalnimi elementi, kadar proizvajalec take informacije da na voljo, minimalno obdobje, izraženo v časovnih enotah, v katerem proizvajalec zagotavlja posodobitve programske opreme, razen če pogodba določa nepretrgano dobavo digitalne vsebine ali digitalne storitve v določenem obdobju. Kadar se informacije o obstoju tržne garancije trajnosti zagotovijo v skladu s točko (ea), se informacije o posodobitvah zagotovijo, če se zadevne posodobitve dobavljajo dlje, kot velja tržna garancija trajnosti;

(ed) za digitalno vsebino in digitalne storitve, kadar ponudnik ni hkrati tudi trgovec in da na voljo take informacije, minimalno obdobje, izraženo v časovnih enotah, v katerem ponudnik zagotavlja posodobitve programske opreme, razen če pogodba določa nepretrgano dobavo digitalne vsebine ali digitalne storitve v določenem obdobju;“;

(b) dodata se naslednji točki (i) in (j):

„(i) kadar je to primerno, lestvico popravljivosti za blago;

(j) kadar se točka (i) ne uporablja, informacije, ki jih da na voljo proizvajalec, o razpoložljivosti rezervnih delov, vključno s postopkom naročila, ter o razpoložljivosti uporabniškega priročnika in priročnika za popravila.“;

(3) v členu 6 se odstavek 1 spremeni:

(a) vstavijo se točke od (ma) do (md):

„(ma) za vse vrste blaga informacije, kadar jih proizvajalec da na voljo, o tem, da ima blago tržno garancijo trajnosti, in navedbo trajanja v časovnih enotah, kadar garancija zajema celotno blago in velja več kot dve leti;

(mb) za blago, ki uporablja energijo, kadar proizvajalec ne da na voljo informacij iz točke (ma), informacije o tem, da proizvajalec ni zagotovil informacij o obstoju tržne garancije trajnosti z veljavnostjo več kot dve leti. Te informacije so vidne najmanj tako kot vse druge informacije o obstoju in pogojih poprodajnih storitev ter tržne garancije iz točke (m);

(mc) za blago z digitalnimi elementi, kadar proizvajalec take informacije da na voljo, minimalno obdobje, izraženo v časovnih enotah, v katerem proizvajalec zagotavlja posodobitve programske opreme, razen če pogodba določa nepretrgano dobavo digitalne vsebine ali digitalne storitve v določenem obdobju. Kadar se informacije o obstoju tržne garancije trajnosti zagotovijo v skladu s točko (ma), se informacije o posodobitvah zagotovijo, če se zadevne posodobitve dobavljajo dlje, kot velja tržna garancija trajnosti;

(md) za digitalno vsebino in digitalne storitve, kadar ponudnik ni hkrati tudi trgovec in da na voljo take informacije, minimalno obdobje, izraženo v časovnih enotah, v katerem ponudnik zagotavlja posodobitve programske opreme, razen če pogodba določa nepretrgano dobavo digitalne vsebine ali digitalne storitve v določenem obdobju;“;

(b) dodata se naslednji točki (u) in (v):

„(u) kadar je to primerno, lestvico popravljivosti za blago;

(v) kadar se točka (u) ne uporablja, informacije, ki jih da na voljo proizvajalec, o razpoložljivosti rezervnih delov, vključno s postopkom naročila, ter o razpoložljivosti uporabniškega priročnika in priročnika za popravila.“;

(4) v členu 8(2) se prvi pododstavek nadomesti z naslednjim:

„Če pogodba, sklenjena na daljavo, ki naj bi bila sklenjena z uporabo elektronskih sredstev, potrošnika obvezuje k plačilu, trgovec potrošnika neposredno, preden potrošnik odda svoje naročilo, jasno in v vidni obliki opozori na informacije iz člena 6(1), točke (a), (e), (ma), (mb), (o) in (p).“

Člen 3

Poročanje Komisije in pregled

[Pet let po sprejetju] Komisija Evropskemu parlamentu in Svetu predloži poročilo o uporabi te direktive.

Poročilu se po potrebi priložijo ustrezni zakonodajni predlogi.

Člen 4

Prenos

1. Države članice najpozneje *[18 mesecev po sprejetju]* sprejmejo in objavijo zakone in druge predpise, potrebne za uskladitev s to direktivo. Komisiji nemudoma sporočijo besedila navedenih predpisov.

Navedene predpise začnejo uporabljati *[24 mesecev po sprejetju]*.

Države članice se v sprejetih predpisih sklicujejo na to direktivo ali pa sklic nanjo navedejo ob njihovi uradni objavi. Način sklicevanja določijo države članice.

2. Države članice Komisiji sporočijo besedila bistvenih določb nacionalne zakonodaje, sprejetih na področju, ki ga ureja ta direktiva.

Člen 5

Začetek veljavnosti

Ta direktiva začne veljati dvajseti dan po objavi v *Uradnem listu Evropske unije*.

Člen 6

Naslovniki

Ta direktiva je naslovljena na države članice.

V Bruslju,

Za Evropski parlament
predsednica

Za Svet
predsednik